

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-8-84-50>

УДК 331.101

Андрейцева І.А.

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ТРУДОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Анотація. Проведено структурно-динамічний аналіз освітньої компоненти трудового потенціалу України. Мережа закладів дошкільної освіти за 18 років скоротилась на 8,9% і водночас зросла кількість вихованців на 30%. За період дослідження спостерігається скорочення загальноосвітніх навчальних закладів з 22,2 до 15,5 тисяч, що позначилося на наповнюваності окремих закладів. Тенденція останнього десятиліття засвідчує скорочення закладів професійно-технічної освіти на 21,9% і, як наслідок, чисельність підготовлених кваліфікованих робітників зменшилась вдвічі. Про диспропорцію у розвитку трудового потенціалу, за категоріями висококваліфікований робітник – молодший спеціаліст – магістр, та суттєве зниження якості освіти свідчать дані офіційної статистики, які підтверджують щорічне зростання чисельності випусків вищих навчальних закладів з 148,6 в 2000/01 році до 357,4 тисячі в 2018/19 році. Результати дослідження свідчать про високий рівень охоплення населення нашої країни вищою освітою. Для України задоволеність населення якістю освіти лише 16,6%, не достатній для ефективного розвитку трудового потенціалу суспільства. Недостатній рівень фінансування освітньої галузі суттєво позначився на якості освітніх послуг.

Ключові слова: трудовий потенціал, освітня компонента, вищі навчальні заклади, індекс людського розвитку, рівень освіченості населення, якість освітніх послуг.

Andreitseva Iryna

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

LABOUR POTENTIAL OF UKRAINE: ANALYSIS OF THE EDUCATIONAL COMPONENT

Summary. The structural-dynamic analysis of the educational component of the labour potential of Ukraine is carried out. The network of preschool institutions has decreased by 8.9% in 18 years and at the same time the number of pupils has increased by 30%, which is explained by demographic birth rates. There is a tendency of overcrowding of preschool education institutions in most regions of the country. During the study period, there was a reduction in secondary schools from 22.2 to 15.5 thousand, which affected the occupancy of individual institutions. The trend of the last decade shows a reduction of vocational education institutions by 21.9% and as a result the number of trained skilled workers has halved. This situation has further worsened the state of labour potential of the state. The disproportion in the development of labour potential and a significant decline in the quality of education show official statistics, which confirm the annual increase in the number of graduates from 148.6 in 2000/01 to 357.4 thousand in 2018/19. The state of education of students by higher educational institutions from 1990/91 to 2018/19 academic years is evidenced by the data: I-II levels of accreditation – a decrease from 757 to 200 thousand people, III-IV levels of accreditation – an increase from 881.3 to 1322 thousand people. The results of the study indicate a fairly high level of coverage of the population of our country with higher education. The share of people with higher education in Ukraine is higher than similar indicators in European countries, in particular: Belgium, Austria, Germany, Poland and others. For Ukraine, the satisfaction of the population with the quality of education is only 16.6%, which is not sufficient for the effective development of the labour potential of society. Insufficient level of funding for the education sector significantly affects the quality of educational services, which will complicate the process of innovative development of domestic education.

Keywords: labour potential, educational component, higher education institutions, human development index, level of education of the population, quality of educational services.

Постановка проблеми. За умов глобалізації особливого значення набуває ефективне використання трудового потенціалу суспільства. Трудовий потенціал як важливий чинник економічного зростання сприяє підвищенню конкурентоспроможності національної економіки. Для здобуття конкурентних переваг необхідно забезпечити підвищення якісних характеристик трудового потенціалу суспільства за рахунок освітньої компоненти. Покращення якісних характеристик трудового потенціалу можливе шляхом здобуття освіти та підвищення професійної підготовки. Це питання особливо важливе за умов глобалізації. Тому аналіз освітньої компоненти трудового потенціалу України

є актуальною проблемою й потребує вдосконалення до сучасних умов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми трудового потенціалу суспільства знайшли відображення у працях вітчизняних учених: Д.П. Богині, А.М. Гриненка, О.А. Грішнєвої, А.М. Колота, Е.М. Лібанової, І.І. Лотоцького, С.Г. Струмиліна, С.Ю. Трубича, Л.В. Шаульської, К.С. Шапошникова, В.Й. Шияна та інших.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових джерел свідчить про недостатнє висвітлення питання щодо активізації освітньої компоненти для покращення якісних характеристик трудового потенціалу України.

Мега статті. Метою статті є аналіз освітньої компоненти та її впливу на покращення якісних характеристик трудового потенціалу України, визначення перспектив його розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україні притаманна європейська модель освіти, яка включає: дошкільну освіту, середню освіту, професійно-технічну освіту, вищу освіту, аспірантуру, докторантуру. Важливим компонентом освіти є виховання відповідальних громадян, здатних до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь співвітчизників і соціуму, забезпечення сталого розвитку України в майбутньому та реалізації її європейського вибору.

Система освіти України базується на трьох основних елементах: інституційна складова (нормативно-правове забезпечення); мережа закладів освіти, органи управління у сфері освіти, інші учасники освітньої діяльності, які забезпечують функціонування системи; механізми та інструментарій регулювання відносин між зацікавленими сторонами.

Дошкільна освіта здійснюється дошкільними закладами освіти у взаємодії з сім'єю і мають на меті забезпечення фізичного, психічного здоров'я дітей, їх всебічного розвитку, вироблення умінь, навичок, необхідних для подальшого навчання. Дошкільними закладами освіти є: дитячі ясла, дитячі садки, дитячі ясла-садки.

Забезпечення доступності здобуття дошкільної освіти дітьми дошкільного віку та необхідних умов функціонування мережі закладів дошкільної освіти (ЗДО) є одним із пріоритетів державної політики. На кінець 2018 р. в Україні працювало 14 898 закладів дошкільної освіти, кількість дітей у них становила 1 278 тис. осіб. Мережа ЗДО скоротилась на 8,9% порівняно з 2000 р. (рис. 1).

Впродовж 2000–2018 років простежується тенденція до зростання кількості вихованців у закладах дошкільної освіти (на 30%), що пояснюється демографічними показниками народжуваності.

За даними Державної служби статистики України у 2018 р. зберігається тенденція пере-

вантаженості закладів дошкільної освіти в більшості регіонів країни. Найбільше дітей у розрахунку на 100 місць у закладах дошкільної освіти зафіксовано у Волинській (128 дітей), Львівській (127 дітей), Івано-Франківській (124 дітей) і Чернівецькій (120 дітей) областях. Загалом в Україні кількість дітей, які відвідують ЗДО, у розрахунку на 100 місць скоротилась із 112 до 108, тобто на 3,6 %. Заклади дошкільної освіти були завантажені в межах норми у Донецькій, Луганській, Харківській, Херсонській і Черкаській областях [3].

У сфері дошкільної освіти важливою проблемою є невідповідність існуючих потреб можливостям забезпечення здобуття цієї освіти дітьми дошкільного віку. З огляду на вищевказане, Урядом було затверджено план дій на 2017–2019 рр. поетапного створення додаткових місць у закладах освіти для дітей дошкільного віку. План дій розроблено на підставі регіональних планів створення додаткових місць для дітей дошкільного віку з 2017 р. до 2020 р., передбачено створити додатково 81 974 місця.

Протягом 2017 р. – I кварталу 2019 р. місцевими органами самоврядування створено 54 903 додаткових місць для дітей дошкільного віку. За даними органів управління освітою протягом 2018 року найбільше місць у ЗДО створено у Київській області (3 530), місті Києві (3 085 місць), Одеській (2 500), Львівській (2485), Харківській (1 676), Івано-Франківській (1 537), Дніпропетровській (1083) областях [3].

Загальна середня освіта є важливою складовою освітньої системи держави, засобами і методами якої значною мірою формуються якісні характеристики трудового потенціалу.

Важливою проблемою функціонування сфери загальної середньої освіти є ефективність мережі закладів загальної середньої освіти. Положення Закону України «Про освіту» визначають право кожної дитини на здобуття повної загальної середньої освіти в закладах освіти, розміщених найближче до місця проживання дитини.

Початкова, базова і повна загальна освіта надається в навчальних закладах – школах, ліцеях,

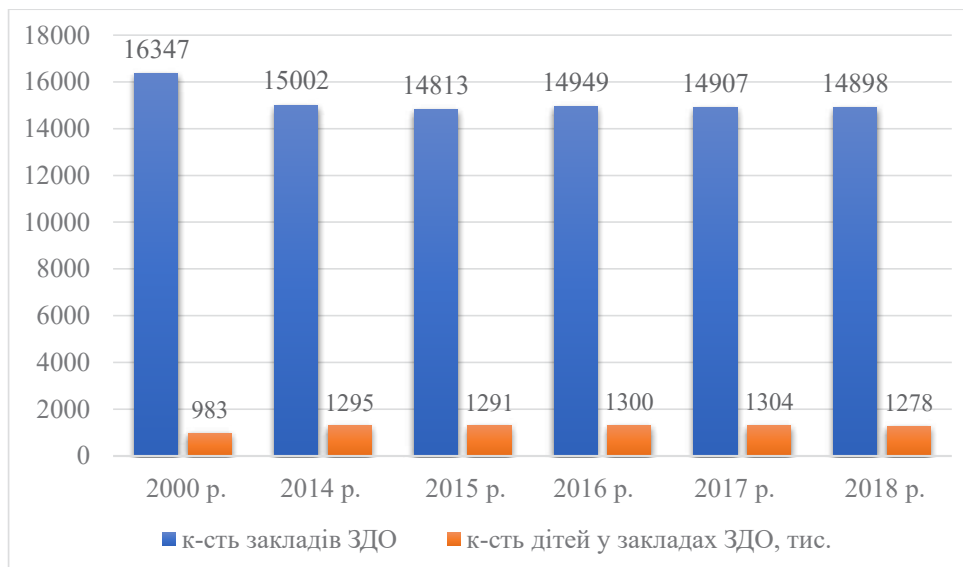


Рис. 1. Динаміка кількості закладів дошкільної освіти України та дітей у них

Джерело: розроблено автором за даними [1]

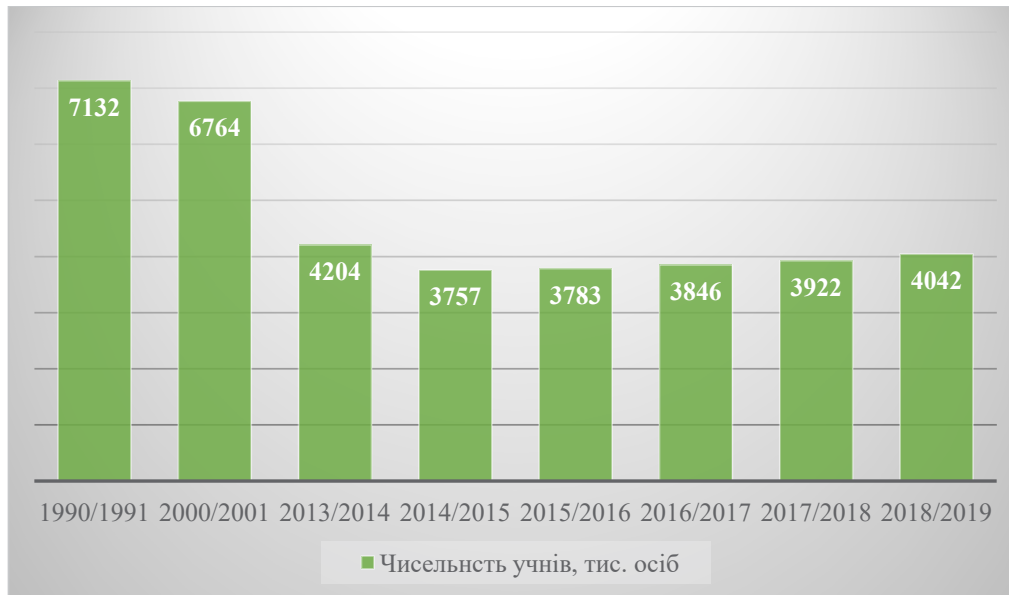


Рис. 2. Динаміка чисельності учнів в загальноосвітніх навчальних закладах України

Джерело: розроблено автором за даними [1]

інтернатах, колегіумах, гімназіях 1–3 освітніх рівнів, кількість яких на початку незалежності держави була сталою. З 2000 р. по теперішній час спостерігається скорочення закладів в мережі з 22,2 до 15,5 тисяч [4].

Дана тенденція зумовлена демографічною і економічною кризами, що вплинуло на негативну динаміку. І як наслідок проявилась у зникненні окремих сіл, не об'рунтованому укрупненні закладів загальної середньої освіти, обмежених можливостях довозення учнів до визначених на регіональному рівні освітніх центрів, зниженні рівня освітніх послуг.

Дані рис. 2 свідчать про істотне скорочення чисельності учнів в загальноосвітніх навчальних закладах за 2018/2019 навчальний рік порівняно з 1990/1991 роком, що позначилось на наповнюваності окремих закладів середньої освіти.

Загалом по Україні у 2017/2018 н. р. навчалось 3 911 848 учнів у 16 176 закладах загальної середньої освіти. Майже дві третини українських шкіл розташовані в сільській місцевості (65,8 %), у них навчалось 30,1 % учнів, у містах – 34,2 % шкіл, в яких навчалось 69,9 % учнів.

Ці цифри показують, що сільські школи, порівняно з міськими, є менш наповненими. У 2017 р. порівняно з 2014 р. на 2,8 % зменшилась частка учнів, які перейшли до 10 класу. Натомість на 2,5 % зросла питома вага випускників, які вступили на 1 курс закладів вищої освіти.

Загалом по Україні в 2017-2018 н. р. продовжили здобувати загальну середню освіту 325 485 випускників 9 класу, із них перейшли до 10 класу денних закладів загальної середньої освіти – 192 304 учні, вечірніх закладів загальної середньої освіти – 6 150; здобувати професій-

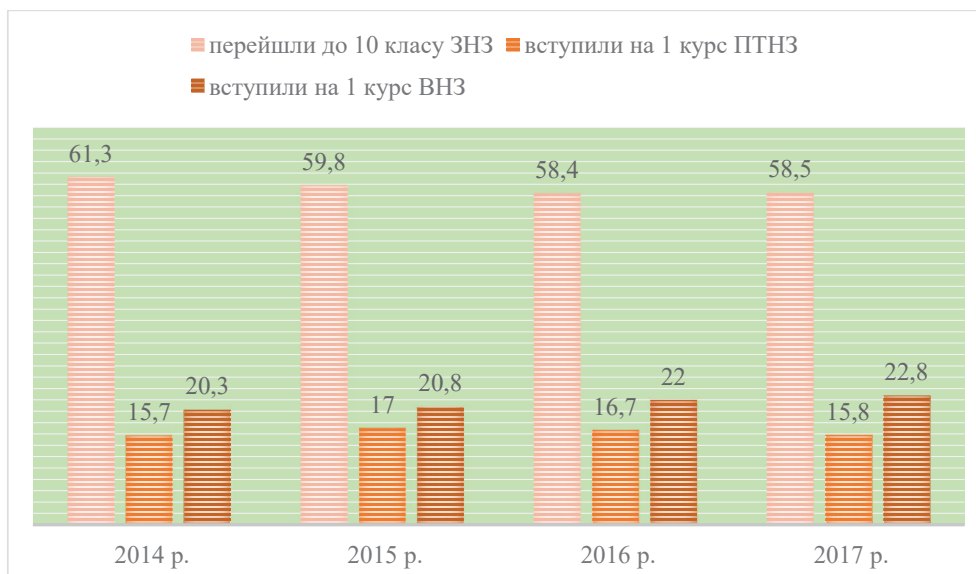


Рис. 3. Розподіл учнів після 9 класу за вибором напрямів здобуття освіти за 2014–2017 роки

Джерело: розроблено автором за даними [2]

Професійно-технічна освіта в Україні

Рік	Кількість закладів	Кількість учнів, тис. осіб	Прийнято учнів, тис. осіб	Підготовлено кваліфікованих робітників, тис. осіб
1990	1246	643,4	380,5	376,7
2000	970	524,6	307,3	266,8
2013	968	391,2	225,2	227,3
2014	814	315,6	178	182
2015	798	304,1	176,6	165
2016	787	285,8	157,9	152,8
2017	756	269,4	146,9	141,3
2018	736	255	136,6	133,5

Джерело: розроблено автором за даними [1]

но-технічну освіту вирішили 52 053 випускники; вищу – 74 978 випускників 9 класів, лише 1 % не продовжив здобуття повної загальної середньої освіти. Таким чином, майже 60 % учнів продовжують навчання для здобуття повної загальної середньої освіти в денних ЗЗСО, майже 2 % – у вечірніх ЗЗСО, 15,8 % – на базі закладів ПТО; майже кожен четвертий випускник 9 класу вступив до закладів вищої освіти.

Кількість закладів професійно-технічної освіти у 2018 р. становила 736, що на 40,9 % менше рівня 1990 р. Тенденція останнього десятиліття засвідчує скорочення закладів ПТО, зокрема, у 2017 р. їх кількість зменшилась на 212 одиниць або на 21,9 % щодо рівня 2013 р. Об'єктивним чинником є постійне скорочення випускників закладів загальної середньої освіти, що впливає і на кількість бажаючих здобувати професійно-технічну освіту. Так, у 2018 р. чисельність учнів скоротилась вдвічі порівняно з 2000 р. І, як наслідок, кількість учнівської молоді закладів ПТО скоротилась на 55,5 %, і відповідно чисельність підготовлених кваліфікованих робітників зменшилась

вдвічі. Дана ситуація зумовлена скороченням обсягів промислового виробництва, зменшенням обсягів іноземних інвестицій, зниженням рівня економічної активності населення. Найбільші зміни відбулися у 2014 р. – зменшилась кількість закладів на 15,9 % порівняно з 2013 р. Окрім того зменшення мережі пояснюється військовими діями на Сході країни, які призвели до порушення виробничих зв'язків з підприємствами.

Крім вищезазначеного, скорочення мережі закладів ПТО спричинене зменшенням кількості робочих місць з високою оплатою праці, низьким рівнем соціальних стандартів, бажанням здобути вищу освіту. Дана ситуація ще більше погіршила стан трудового потенціалу держави. При цьому професійну освіту учні отримували здебільшого за робочими професіями галузей: промисловості – 30 %, торгівлі і громадського харчування – 24 %, транспорту – 13 %, будівництва – 12 %, агропромислового комплексу – 11 %, житлово-комунального господарства і невиробничих видів побутового обслуговування населення – 10 %, зв'язку – 0,23 % (рис. 4).

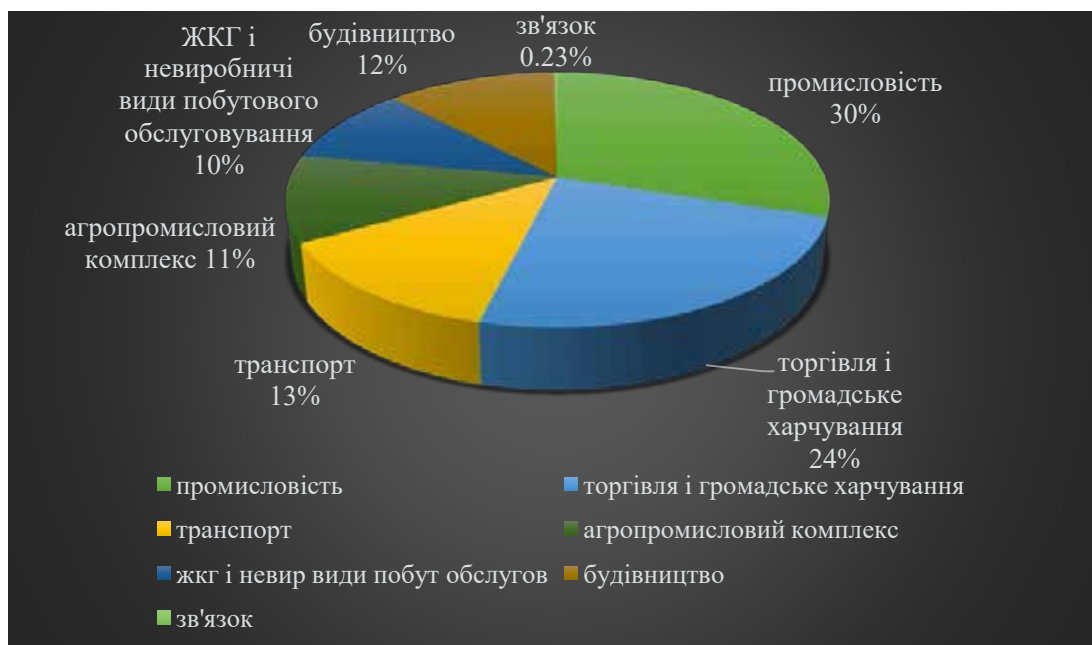


Рис. 4. Контигент учнів закладів ПТО за напрямками економічної діяльності станом на 1 січня 2019 р.

Джерело: розроблено автором за даними [3]

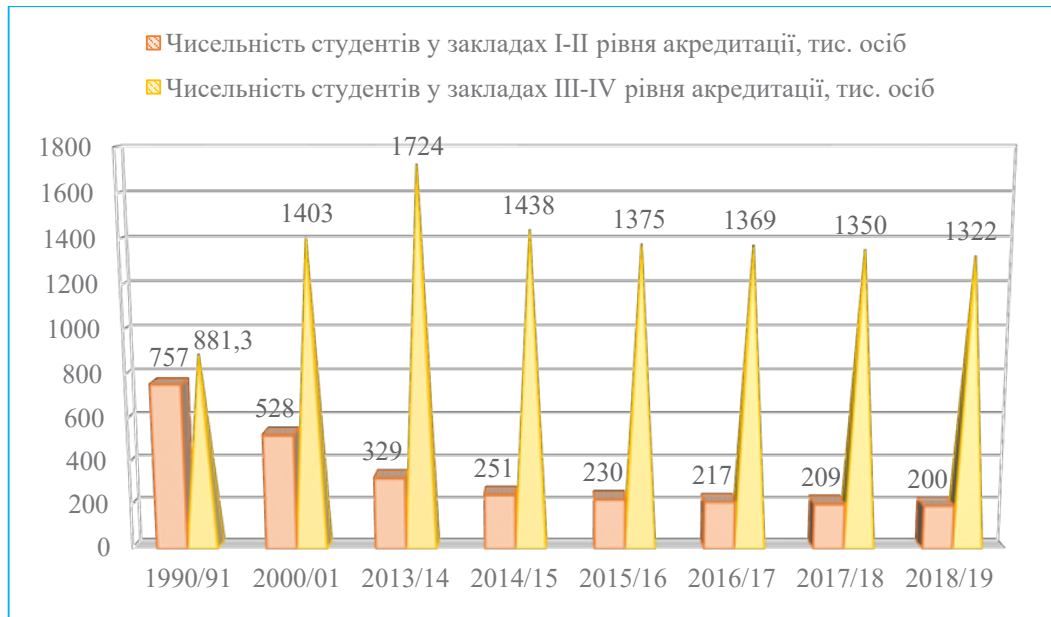


Рис. 5. Динаміка студентів у вищих навчальних закладах, тис. осіб

Джерело: розроблено автором за даними [1]

У 2018/2019 н. р. учні та слухачі закладів ПТО здобували освіту за 340 робітничими професіями та 59 спеціальностями освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст». Найбільш популярними серед вступників закладів ПТО були такі професії: водій; кухар; тракторист-машиніст; слюсар з ремонту транспортних засобів, сільськогосподарських машин; електрогазозварник; кондитер; перукар; кравець; електромонтер; муляр; манікюрник. Дані професії незмінно користуються попитом у вступників починаючи з 2011 року. Питома вага вступників, які навчались за вищезазначеними професіями, становить 86,3 % від загальної кількості вступників.

Нині актуальними залишаються й інші проблеми професійно-технічної освіти, які позначились на якості кваліфікованих робітників: падіння престижу робітничих професій, низький рівень інформування населення щодо попиту на професії, застаріла матеріально-технічна база навчальних закладів, недосконалість державних стандартів ПТО, рівня педагогічних кадрів.

Наразі якість професійно-технічної освіти не відповідає вимогам сьогодення. Система освіти централізована, визначає потребу в учнях, формує для себе державне замовлення, існує за бюджетні кошти і, – проблема нестачі робітничих кадрів.

Враховуючи відсутність серйозної профорієнтаційної роботи та зниження рівня середньої освіти, випускники стають абітурієнтами переважно вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації за престижними спеціальностями, що позначилось на диспропорціях вітчизняного ринку праці. Сучасна середня школа країни з різних причин недостатньо ефективно розвиває здібності учнів для самовизначення у глобалізованому мінливому світі, здатності приймати обґрунтовані рішення щодо свого майбутнього.

Впродовж періоду дослідження простежується тенденція до зростання кількості вищих навчальних закладів, зокрема за рахунок приватних за-

кладів. Про диспропорцію в розвитку трудового потенціалу, за категоріями висококваліфікований робітник – молодший спеціаліст – магістр, та суттєве зниження якості освіти свідчать дані офіційної статистики, які підтверджують щорічне зростання чисельності випусків вищих навчальних закладів з 148,6 в 2000/01 році до 357,4 тисячі в 2018/19 році. Цьому сприяла політика держави щодо розширення можливостей доступу до вищої освіти.

Варто відзначити про недостатнє фінансування державою розвитку освітньої галузі, не зважаючи на суттєве її фінансування за відповідний період: 2000 р. – 7,1 млрд. грн.; 2012 р. – 105,56 млрд. грн.; 2013 р. – 105,54 млрд. грн.; 2014р. – 100,11 млрд. грн.; 2015 р. – 101,5 млрд. грн.; 2016 р. – 129,44 млрд. грн.; 2017 р. – 177,92 млрд. грн.; 2018 р. – 210,03 млрд. грн. [4; 5]. Фінансування освіти за залишковим принципом не сприяє вирішенню всіх проблем галузі.

Зокрема, кількість закладів освіти I–II рівнів акредитації з 1990/91 по 2018/19 навчальні роки суттєво скоротилась з 742 до 370. Водночас за період дослідження відбулося зростання майже вдвічі кількості закладів III–IV рівнів акредитації, з 149 до 282 [1].

Тенденції щодо здобуття освіти студентами вищих навчальних закладів з 1990/91 по 2018/19 навчальні роки засвідчують дані: I–II рівні акредитації – зменшення з 757 до 200 тисяч осіб, III–IV рівні акредитації – збільшення з 881,3 до 1322 тисяч осіб (рис. 5).

Важливою для аналізу реальної ситуації у вищій освіті є чисельність студентів за регіонами – загальне зменшення контингенту студентів ВНЗ I–II рівнів акредитації від 13 % по Україні загалом до 36 % у Черкаській області за три роки (виключенням є Луганська, Донецька та Миколаївська області) насторожує своєю негативною тенденцією, що є наслідком демографічної кризи (табл. 2).

Таблиця 2

Чисельність студентів ВНЗ I–II рівнів акредитації за регіонами, тис. осіб

Область	У ВНЗ I–II рівнів акредитації			Відхилення 2018 р. до 2016 р., +, -	
	2016 р.	2017 р.	2018 р.	%	тис. осіб
Україна	230,1	208,6	199,9	-13	-30,2
Вінницька	12,1	9,5	9,1	-24,8	-3
Донецька	5,1	7,8	7,7	+51	+2,6
Луганська	2,6	2,3	7,5	+188,5	+ 4,9
Миколаївська	5,9	6,6	6,9	+ 16,9	+ 1
Рівненська	8,4	6,4	5,9	-29,8	-2,5
Черкаська	8,6	5,6	5,5	-36	- 3,1

Джерело: розроблено автором за даними [1]

Таблиця 3

Чисельність студентів ВНЗ III–IV рівнів акредитації за регіонами, тис. осіб

Область	У ВНЗ III–IV рівнів акредитації			Відхилення 2018 р. до 2016 р., +, -	
	2016 р.	2017 р.	2018 р.	%	тис. осіб
Україна	1375,2	1330	1322,3	-3,8	-11,8
Вінницька	32,6	35,4	35,4	+8,6	+ 2,8
Дніпропетровська	104,4	94,4	92,6	-11,3	- 11,8
Донецька	18,5	24,3	24,9	+31,9	+ 5,9
Закарпатська	18,7	20,7	21	+12,3	+2,3
Луганська	17,2	16,8	18,4	+7	+1,2
Миколаївська	27,2	25	24,1	-11,4	- 3,1
Одеська	97,9	93,4	91,6	- 6,4	- 6,3
Полтавська	42	39,9	39,3	-6,4	-2,7
Рівненська	28,5	26,1	26,2	-8,1	-2,3
Сумська	33,1	30,5	29,9	-9,7	-3,2
Тернопільська	32,9	33,5	34,1	+3,6	+ 1,2
Харківська	162,3	154,2	154,8	-4,6	- 7,5
Черкаська	50,6	31,4	32,2	-36,4	- 18,4

Джерело: розроблено автором за даними [1]

Важливо не втратити потенціал потужних коледжів і технікумів для майбутніх студентів, а для розвитку менш потужних навчальних закладів I–II рівнів акредитації доцільно створювати об'єднані центри із закладами професійної освіти для підготовки кадрів робітничих професій.

За досліджувані роки в усіх регіонах України простежуються тенденції скорочення контингенту студентів у вищих навчальних закладах III–IV рівнів акредитації. Найбільше скорочення чисельності студентів спостерігалось у Черкаській, Миколаївській, Дніпропетровській та Сумській областях (табл. 3). Протилежна ситуація притаманна для Донецької, Закарпатської, Вінницької та Тернопільської областей. Першочерговим завданням загальнодержавних і регіональних програм є забезпечення кваліфікованими спеціалістами ринку праці країни.

Результати дослідження свідчать про досить високий рівень охоплення населення нашої країни вищою освітою [6]. Частка осіб України з вищою освітою більш висока за аналогічні показники європейських країн, зокрема: Бельгії, Австрії, Німеччині, Польщі, Чехії, Греції та інших. Проте за останні роки індекс охоплення населення України вищою і середньою освітою істотно знизився, хоча ми ще знаходимося у першій 20-ці рейтингу (рис. 6).

До важливих показників індексу людського розвитку (ІЛР) належить «освіченість», який відображає можливість людей з набутими знаннями та осіб, що навчаються, на повноправне і багатогранне життя у сучасному суспільстві (табл. 4).

Дані табл. 4 інформують про рівень освіченості населення країн світу та України за індексом людського розвитку. Дослідження свідчать, що рівень грамотності дорослого населення України старше 15 років високий, на рівні з європейськими країнами, а в окремих випадках – навіть вищий. Менші значення показників притаманні для Австрії, Туреччини, Румунії та інших країн. За часткою населення з рівнем освіти не нижче середнього особами віком від 25 років Україна також демонструє досить високий рівень. Валовий коефіцієнт охоплення населення України початковою, середньою та вищою освітою інформує про високі позиції щодо інших країн, проте важливішим показником рейтингу є задоволеність якістю освіти. Для України задоволеність населення якістю освіти лише 16,6 %, не достатній для ефективного розвитку трудового потенціалу суспільства. Складність ситуації з використанням трудового потенціалу України спричиняє необхідність модернізації вітчизняної системи освіти.

Отже, освітня складова є основним чинником розвитку та якісного нарощування трудового по-

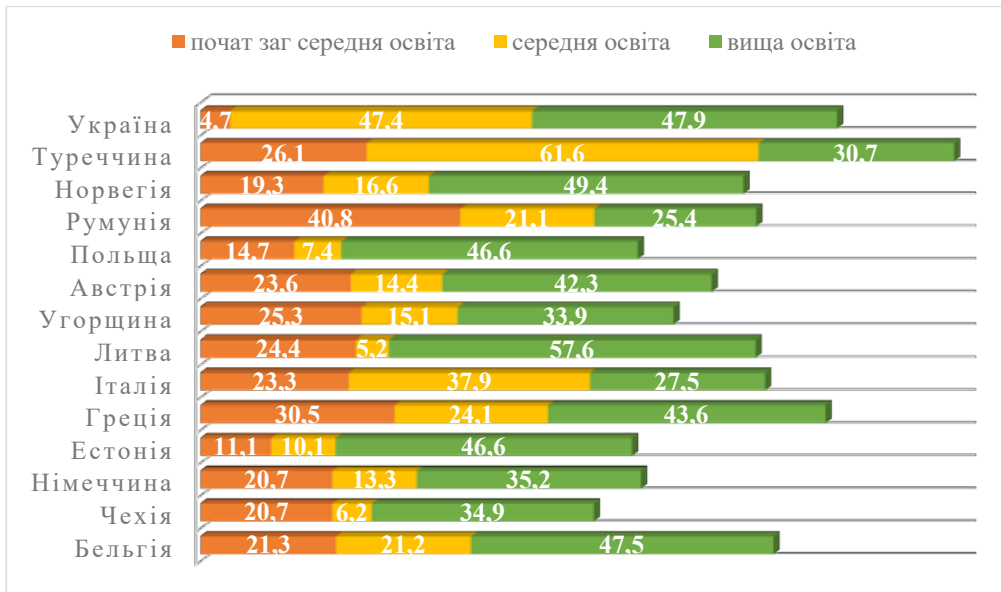


Рис. 6. Освітня структура населення старшого за 10 років в Україні та інших країнах світу

Джерело: розроблено автором за даними [6]

тенціалу суспільства. Проте її сучасний стан не в повній мірі відповідає критеріям стратегічного розвитку України. Зокрема, існує диспропорція у співвідношенні якості освіти та потреб економіки в конкурентоспроможних працівниках у виробничих сферах.

Неналежне забезпечення підприємств кваліфікованими робітниками: токарями, слюсарями, ливарниками тощо, характеризує відсутність зворотного зв'язку між підприємствами, які потребують працівників відповідної кваліфікації, та закладами освіти, які їх готують. Дана тенденція щодо кадрового забезпечення зумовлена

зниженням престижу робітничих професій та не достатнім рівнем заробітної плати.

Висновки і пропозиції. Результати проведеного дослідження дозволяють зробити узагальнення:

освітня складова трудового потенціалу є базовим елементом, який дозволяє працездатному населенню реалізовувати власні трудові здібності і трудові можливості задля узгодження суспільних та індивідуальних інтересів. Особлива роль освіти в наданні якісних освітніх послуг з метою формування і розвитку трудового потенціалу суспільства;

Таблиця 4

Показники освіченості країн світу за 2018 рік

Країна	Рейтинг країн за ІЛР	Рівень грамотності дорослого населення (% осіб від 15 років і старше)	Частка населення з рівнем освіти не нижче серед нього (% осіб від 25 років і старше)	Валовий коефіцієнт охоплення населення освітою			Задоволеність якістю освіти (% задоволених)
				початкова освіта	середня освіта	вища освіта	
Бельгія	17	99	78,8	98,7	85,6	47,5	71,6
Чехія	26	99	93,8	92	89,2	34,9	31,8
Німеччина	4	99	86,7	96,4	77,5	35,2	94
Естонія	30	99,8	89,9	92,9	84,5	46,6	10,5
Греція	32	98,9	75,9	81,5	94,3	43,6	24,6
Італія	29	99	62,1	95,1	81,8	27,5	73,4
Литва	34	99,7	94,8	91,9	92	57,6	
Угорщина	43	99	84,9	95,6	86,2	33,9	
Австрія	20	98	85,6	95,6	88	42,3	49,1
Польща	32	99,7	92,6	91,9	90,9	46,6	20
Румунія	52	97,7	78,9	89,6	82,7	25,4	
Норвегія	1	100	83,2	97,3	80	49,4	46,6
Туреччина	59	98,8	38,4	54,7	61,1	30,7	26,1
Україна	88	99,7	93,5	99	96	79,5	16,6

Джерело: розроблено автором за даними [7]

демографічна криза зумовила значне скорочення контингенту учнів, студентів у дошкільних навчальних закладах освіти, середній, професійній та вищій школі;

недостатній рівень моніторингу ринку праці держави загалом та регіонів щодо забезпечення кваліфікованими кадрами робітничих професій та фа-

хівцями з вищою освітою призвів до диспропорції їх підготовки, і як наслідок складність працевлаштування фахівців після завершення навчання;

недостатній рівень фінансування освітньої галузі суттєво позначається на якості освітніх послуг, що ускладнить процес інноваційного розвитку вітчизняної освіти.

Список літератури:

1. Статистичний щорічник України за 2018 рік / Держ. служба статистики України. Житомир : ТОВ «Бук-Друк», 2019. 482 с.
2. Освіта в Україні: базові індикатори : інформ.-стат. бюл. / ДНУ «Інститут освітньої аналітики. Київ, 2018. 210 с.
3. Освітня реформа: результати та перспективи : інформ.-анал. зб. / ДНУ «Інститут освітньої аналітики. Київ, 2019. 228 с.
4. Сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 21.08.2020).
5. Національні рахунки України за 2018 рік : стат. зб. / Держ. ком. статистики України. Київ, 2020. 248 с.
6. CEDEFOP European Centre for the Development of Vocational Training. URL: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/cedefop_en (дата звернення: 22.08.2020).
7. ILOSTAT Database. URL: <https://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/lang-en/index.htm> (дата звернення: 22.08.2020).

References:

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2019). Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2018 rik: Statystychnyi zbirnyk [Statistical Yearbook of Ukraine for 2018]. Zhytomyr: TOV «Buk-Druk».
2. DNU «Instytut osvithoi analityky (2018). Informatsiino-statystychnyi biuletyn: Osvita v Ukraini: bazovi indykatory [Education in Ukraine: basic Indicators]. Kyiv.
3. DNU «Instytut osvithoi analityky (2019). Informatsiino-analitchnyi zbirnyk: Osvitnia reforma: rezultaty ta perspektyvy [Educational reform: results and prospects]. Kyiv.
4. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2020). Sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [The site of the State Statistics Service of Ukraine]. Available at: www.ukrstat.gov.ua (accessed: 20 August 2020).
5. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2020). Natsionalni rakhunky Ukrainy za 2018 rik: Statystychnyi zbirnyk [National accounts of Ukraine for 2018]. Kyiv.
6. The official site of the European Center for the Development of Vocational Training. Available at: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/cedefop_en (accessed: 20 August 2020).
7. ILOSTAT Database. Available at: <https://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/lang-en/index.htm> (accessed: 20 August 2020).